

לְאֵל - זָרִית וְלִבְנָה א'

במדרש רבה [אסתר ז, יג]: "בשעה שנחטמו אותן האגרות נתנו ביד המן", ראה מרדכי שלושה תינוקות שהיו באים מבית הספר, ורץ מרדכי אחראיהם וכו', כיון שהגע מרדכי אצל התינוקות, שאל לאחד מהם פסוק לי פסוק, אמר לו [משלי ג, כה]: 'אל תירא מפחד פתאום ומשאות רשיעים כי תבוא'. פתח השני ואמר אני קרייתי היום וכו' [ישעה ת, י]: 'עווצו עצה ותופר דברו ולא יקום כי עמננו אל'. פתח השלישי ואמר [שם מז, ד]: 'יעד זקנה אני הוא ועוד שיבתני אני אסבול אני עשיתי ואני איש ואני אסבול ואמלט'. כיון ששמע מרדכי כך שחק והיה שמחה גדלה, אמר לו הכן מה היא זאת השמחה ששמחת לדברי התינוקות הללו, אמר לו על בשורות טובות بشורוני שלא אפחד כון העצה הרעה שיעצת עליינו" וכו'.

ויש להבין, למה רמזו למדרכי שלושה פסוקים אלו שהם מכתובים ומנבאים, הלא כמה פסוקים יש בתורה המדברים בהצלת ישראל ומהצלהן, ומה התיחסות יש לפסוקים אלו דוקא.

ויש לומר דהענין הוא כן, משום דמצינו שלוש פעמים שבא עמלק ימ"ש על ישראל: האחד, בפרשת שלח כתיב [שמות י, ח]: "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפדים". ופעם השנייה, הוא בפרשת חותק כאשר גוע אהרן, כתיב [במדבר כא]: "וישמעו הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך הארץ וילחם בישראל", ואיתא שם במדרש [לקוט שמעוני רמז תשנת]; הובא ברש"ג: "יושב הנגב, זה עמלק וכו', ושינה את לשונו לדבר בלשון כנען, כדי שייהיו ישראל מתפללים להקב"ה לחתן כנענים בידם והם אינם כנענים, ראו ישראל לבושיםם כלבושים עמלקיים ולשונם לשון כנענים, لكن התפללו סתום שנאמר שם פסוק ב: 'אם נתון תנתן את העם הזה בידך' וכו'. ופעם השלישי, הוא המן ימ"ש נזר זדון מזרע עמלק. עיין לעיל בדבר כד, כבד"ה ראשית גויים מביאו הגר"א שמואל]. ועל שלוש פעמים אלו רמזו לו למדרכי התינוקות בנבאותיהם הקטנות⁵⁸, האחד אמר

לו 'אל תירא מפחד פתאום', רמז לו על פעם הראשונה שבא או עמלק על ישראל בפתע פתאום, [או אף שהוא בלשון עתיד, הוא מפני שכן כתיב בקרוא, אבל הרמז היה על המשחה הזאת שעבר], כמו שאמר הכתוב על זה בפרשת תאצא [דברים כה, יח]: "אשר קרך בדרך" וגוי, רצה לומר, שבא עלייך פתאום דרך מקראה, ואתה לא הוזמנה נגגו ובכל זאת הצילנו הקב"ה אז מידו, כמו שהצילנו אז כן יושעינו גם עתה. והשני אמר לו 'עווצו עצה ותופר' הוא נגד פעם השנייה, שהתחכמו אז והתייעצו לדבר בלשון כנען ולרכמות את ישראל כדי שלא יכירום לנו"ל, ובכל זאת הצילנו ה' מיד והופרה עצתם כן יושעינו גם עתה מידו. והתינוק השלישי אמר לו 'יעד זקנה אני הוא ועוד שיבת'ה' וגוי, הוא נגד המכן הרשע שאמור על הקב"ה שכבר הוזקן, כדי איתא במדרש הרבה פרשה הנז"ל שאמרו לו חכמי אומות העולם "לך והתבונן במלכים הראשונים על שפשתו ידיהם בישראל מה עשה להם, כמו פרעה וសנהריב, מיד אמר להם המכן, אלהים שטבחו לפרקעה ביום ועשה לישראל נסים וగבורות שמשמעותם, כבר הוא זקן ואיןו יכול לעשותות כלום, שכבר עליה נבוכדנצר והחריב ביתו ונשרף היכלו וכו', והיכן כוחו ובבורתו שכבר הוזקן" וכו'. لكن אמר לו התינוק השלישי 'יעד זקנה אני הוא ועוד שיבת'ה' וגוי, רצה לומר,Auf⁵⁹ שאמר עלי כי אני זקן, בכל זאת אני הוא, כוכחי אז, כן כחי עתה, כי אני ה' לא שניתי, 'ואני איש ואני אסבול ואמלט' אתם גם עתה מידו.